

Instagram: stela_knjige
Facebook: stela
www.stelaknjige.rs

NASLOV ORIGINALA

Danielle Steel

Spy

Copyright © 2019 by Danielle Steel

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2021

ZA IZDAVAČA

Marko Sabovljević

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Marina Sabovljević

UREDNIK IZDANJA

Tea Jovanović

LEKTURA I KOREKTURA

Snežana Gligorijević

SLOG I PRELOM

Stevan Šormaz

DIZAJN KORICE

Sara Vranić

ŠTAMPA

Alpha print, Zemun

TIRAŽ

1.000

IZDAVAČ

Publik praktikum

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA

2021

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

DANIJELA STIL

ŠPIJUN

Sa engleskog preveo
Mirko Bižić

Stela

Mojoj dragoj deci –
Biti, Trevoru, Todu, Niku,
Samanti, Viktoriji, Vanesi,
Maksu i Zari,

Da uvek budete srećni
i bezbedni iznad svega,
da vaše pustolovine urode plodom,
da vam partneri budu puni ljubavi,
da budete mudri, srećne ruke i blagosloveni,
i da živite duge, srećne živote.

S najvećom ljubavlju,
mama/D. S.

*Svaki veliki san započinje sa sanjarem. Nikad ne zaboravite:
u vama su snaga, strpljenje i strast
kojim ćete dosegnuti zvezde i promeniti svet.*
– Autor nepoznat

1.

Kad sad o tome razmisli, leto 1939. bilo je poslednje „normalno“ leto kog se Aleksandra Vikam seća. Proteklo je pet godina od njene prve londonske „sezone“ na kojoj je predstavljena društvu za svoj osamnaesti rođendan, a taj događaj su njeni roditelji sa uzbuđenjem iščekivali još otkad je bila devojčica. Radovala mu se kao najvažnijem iskustvu u čitavom životu, kao odlučujućem trenu kad će je predstaviti na dvoru, zajedno s drugim plemićkim kćerima. Bio je to zvanični ulazak u društvo, a od 1780, kad je kralj Džordž III održao prvi bal u čast svoje supruge kraljice Šarlote, on je značio izlazak mladih plemkinja u javnost i mogućnost da se pronađe budući muž. Brak je trebalo da se ostvari u relativno kratkom razdoblju. Mada su tih tridesetih godina roditelji bili moderni, te im brak nije bio najvažniji, iščekivanje samog predstavljanja nije se umanjilo.

Aleks je na dvoru predstavljena kralju Džordžu V i kraljici Meri, a na Balu kraljice Šarlote pojavila se u izuzetnoj haljini od bele čipke i satena, koju je majka naručila za nju iz Pariza od Žana Patua. Onako visoka i s nežnošću prirodne plavuše, Aleks je bila zadivljujuća lepotica, i nije joj nedostajalo prosaca. Njena starija braća Vilijam i Džefri zadirkivali su je nemilosrdno zbog statusa debitantkinje, kao i zbog potonjeg neuspeha u pronalaženju muža tokom prvih meseci te londonske sezone. Jer zabave, balovi i različiti društveni događaji bili su velika promena za Aleks, koja je još od ranog detinjstva bila zalučena

konjima, kao i ostatak njene porodice. Braća su joj se do besvesti izrugivala kao muškaraci. Ovako elegantno odevanje svake večeri i ozbiljne haljine na svakom prijemu u Londonu – umarali su je, i čak joj ponekad padali kao naporan posao.

Stekla je mnogo prijateljica među debitantkinjama, a većina njih je već krajem sezone bila verena, i udata ubrzo potom. Aleks sebe u osamnaestoj nije mogla ni da zamisli udatu. Htela je da studira, što je njen otac smatrao nepotrebnim, a majka neprikladnim. Aleks je žudno čitala i proučavala istoriju. Jato marljivih tutora izazvalo je u njoj žeđ za znanjem i usadilo ljubav prema književnosti, izoštrilo umešnost s vodenim bojama, zamršenim vezom i tapiserijama. Urođeni dar za jezike pomogao joj je da gotovo tečno ovlada francuskim, nemačkim i italijanskim. Francuski i nemački je govorila jednako dobro kao i engleski, što niko nije smatrao nečim posebnim, a i italijanski joj je bio gotovo isto toliko dobar. Uživala je da čita na francuskom i nemačkom. Takođe je otmeno plesala, zbog čega je bila vrlo poželjna partnerka na balovima koje je posećivala s porodicom.

Ali Aleks je u sebi nosila mnogo više od tih kvadrila koje je bez napora igrala, te ljubavi prema književnosti i dara za jezike. Bila je, kako su to muškarci koje je sretala zvali, produhovljena. Nije se plašila da iskaže mišljenje, i imala je uvrnut smisao za humor. Zato je i bila odlično društvo drugarima svoje braće, ali malo koji od njih je mogao zamisliti da se njom oženi, uprkos njenoj lepoti. One koji bi i želeli da prihvate izazov, Aleks je smatrala smrtno dosadnima. Nije imala želju da ostane zaključana u Hempširu, u kući svojih roditelja, i da večeri provodi uz vez kraj kamina, kao njena majka, ili da podiže čopor dečurlije kakva su bila njena braća. Možda kasnije, ali sigurno ne sa osamnaest.

Od te 1934. kad se predstavila u Londonu proletelo je pet godina, tokom kojih je Aleks putovala s roditeljima po inostranstvu, jahala u lov u unutrašnjosti, ili gde su je već pozivali, posećivala udate prijateljice, koje su dotad čak dobile i po dvoje-troje dece, odlazila na kućne zabave i pomagala ocu oko imanja. Više ju je zanimala zemlja nego njenu braću, koja su otišla u London. Vilijam, stariji, vodio je gospodski život i pasionirano voleo leteće mašine. Džefri je radio u banci, odlazio svako veče na zabave i bio poznat kao srcelomac. Ni njena braća nisu žurila sa ženidbom.

Džefri je imao tad dvadeset pet godina, a Vilijamu je bilo dvadeset sedam i u svakoj prilici je odlazio na sve vazdušne trke u Engleskoj i Francuskoj. Bio je vrstan pilot. Aleks je videla da njena braća mnogo zabavnije žive od nje. Bila je svojevrсна zarobljenica društvenih pravila i onog što se smatralo priličnim za ženu. Najbrže je jahala u okrugu, što je i njenu braću i njihove prijatelje živciralo, a njen dar za jezike bio je baš dobrodošao kad su išli na porodična putovanja. Do dvadeset treće je bila u Njujorku već nekoliko puta s roditeljima, i uviđala da su Amerikanci mnogo liberalniji i slobodoumniji od Engleza koje je znala. Volela je da razgovara o politici s braćom i ocem, iako su oni zahtevali da to ne radi na večerama, kako ne bi prestrašila nekog ko bi joj se možda udvarao. Na primedbe svoje braće o tome, odgovorila je oštro:

„Ne bih želela čoveka koji ne ceni moje mišljenje, ili s kojim ne bih mogla otvoreno da razgovaram.“

„Završićes kao usedelica ako ne zauzdaš jezik i svoju strast prema konjima“, upozoravao ju je Džefri, ali su se braća ipak ponosila njenom hrabrošću, inteligencijom, i time kako smelo i bistro razmišlja. Roditelji su se u potaji brinuli što još nije našla muža, niti ga je izgleda želela, ali su se pravili da im to ne smeta.

Slušala je svaki Hitlerov govor na radiju i pročitala nekoliko knjiga o njemu. Mnogo pre događaja u leto 1939. predvidela je da se rat ne može izbeći. Do tog leta i braća i otac su se saglasili s njom. Sukob se činio neizbežnim, ali oni jesu bili potišteni, mada ne i iznenađeni, kad je trećeg septembra objavljen rat. Okupili su se da na radiju saslušaju govor kralja Džordža, koji je podsticao Britance odasvud da budu jaki i hrabri i da ustanu u odbranu svoje zemlje. Kao i kod većine sunarodnika, reakcija Vikamovih je bila momentalna. Oba Aleksina brata su se prijavila u Kraljevsko vazduhoplovstvo – Vilijam u Lovačku komandu, kao vrhunski pilot, a Džefri u Bombardersku. Nije se oklevalo ni trenu. Javili su se na dužnost, a ubrzo i na obuku, kao i većina njihovih prijatelja. To se od njih očekivalo, i oni su drage volje pošli.

Aleks je ćutala o tome nekoliko nedelja, a onda je prenerazila roditelje kad je, nedugo pošto su Vili i Džef otišli na obuku, objavila da se priključila dobrovoljnoj ženskoj organizaciji za prvu pomoć i negu. Njeni roditelji su i sami odlučili kako će doprineti ratnim naporima: otac je odavno skinut sa spiska za mobilizaciju, ali su se prijavili za prihvatanje dvadesetoro dece iz Londona. Evakuacija dece iz gradova se podsticala i mnogi roditelji su željno čekali da se u unutrašnjosti nađe siguran dom za njihovu decu. Aleksina majka Viktorija već je bila obuzeta pripremama pomoćne zgrade, u kojoj je obitavalo osoblje iz domaćinstva i iz štala. Muškaraca je već bilo osetno manje zbog novačenja za vojsku, a za ženski deo osoblja postojale su druge odaje u kući. Za decu su se uređivale spavaonice. O deci je trebalo da brinu tri sobarice, a dve devojke iz sela i dve učiteljice iz tamošnje škole držale bi im nastavu. I Viktorija bi ih učila. Nadala se da će joj Aleks pomoći, ali onda je ona objavila da kreće u London, gde će voziti kamionet i ambulantna kola, raditi kao ispomoć u tamošnjim bolnicama, i šta joj već budu

dali u zadatak. Njeni roditelji su se ponosili njome, ali su se i brinuli zbog boravka u Londonu. Očekivali su se naleti bombardera i bila bi sigurnija u unutrašnjosti, a još bi i pomagala oko dece. Deca o kojoj je trebalo da se brinu Vikamovi poticala su iz vrlo siromašnog sloja i srednje klase, i prihvatale su ih porodice širom zemlje.

Aleks je pažljivo proučila sve mogućnosti pre nego što se prijavila u Prvu pomoć.¹ Mogla je pristupiti Ženskoj dobrovoljnoj organizaciji² i obavljati činovničke poslove, što je nije baš zanimalo, ili Pripremi za odbranu od vazdušnih napada,³ ili ženskoj ekipi za gašenje požara. Ženska dobrovoljna organizacija je takođe organizovala skloništa, razmenu odeće i pokretne kuhinje. Mogla je prići Ženskoj zemljoradničkoj vojsci da nauči kako da obrađuje zemlju, o kojoj je već podosta znala zahvaljujući svom imanju, ali Aleks nije htela da ostane u Hempširu, i više je volela da ode u grad.

Pomoćne teritorijalne snage⁴ nudile su više onoga čemu se nadala, vožnju i opšte dužnosti, ali kad im se javila, predložili su joj činovnički posao, što bi je zarobilo u kancelariji. Želela je više fizičkog rada. Takođe je razgovarala sa Ženskim pomoćnim vazdušnim snagama o otpuštanju baražnih balona. Ali ipak je na kraju Prva pomoć zvučala kao najpogodnija kad je reč o njenim umećima, a i rekli su da će joj se, kad im pristupi, otvoriti i druge mogućnosti.

Brača su je zadirkivala kad im je pisala o tome i rekli su da će je držati na oku kad dođu u London. Kad je napuštala Hempšir, majka je plakala i naterala je da obeća da će se čuvati, ali je već tad bila prezauzeta i ruke su joj bile pune posla s decom koja su

¹ Engl.: *First aid Nursing Yeomanry*, skr. FANY. (Prim. prev.)

² Engl.: *Women's Voluntary Services*. (Prim. prev.)

³ Engl.: *Air raid precautions*. (Prim. prev.)

⁴ Engl.: *Auxiliary Territorial Service*. (Prim. prev.)

im dodeljena. Najmlađem je bilo pet, a najstarijem jedanaest, što je Aleks smatrala težim zadatkom od bilo kog koji će ona dobiti u Londonu.

Pristigla je u grad u oktobru, mesec dana pošto je rat objavljen. Kralj se opet obratio naciji, zahvalivši čitavoj zemlji na tome kako su odgovorili na ratne napore. Aleks se osećala kao da je konačno uključena u nešto važno, i potpuno je uživala u svojoj tridesetodnevnoj obuci uz žene različitih godišta, iz svih društvenih miljea i iz svakog dela zemlje. Osećala se kao da je neko širom otvorio vrata i prozore njenog sopstvenog života prema širokom svetlu, koji je bio upravo ono što se nadala da će naći na studijama, i za čim je čeznula tako dugo. Pisala je roditeljima i braći bez prekida, opisujući šta radi i uči.

Džef je došao u London za vreme pauze u sopstvenoj obuci i odveo je na večeru u *Ruls*, jedan od njihovih omiljenih restorana. Ljudi su im se sa odobravanjem smešili videći ih u uniformama. Uzbuđeno mu je pričala šta su je sve učili. Već je znala da će joj prvi zadatak biti da vozi kamionet sa zalihama, što će dati muškarcima odrešene ruke da se bave važnijim poslovima.

„Upravo o tome sam sanjao“, zadirkivao ju je, „da mi sestra vozi kamion. To liči na tebe, Aleks. Hvala bogu što se nikad nisi udavala.“

„O, zaveži“, rekla je, smejući se dok joj je iz očiju virio đavolak. „I nije da se 'nisam nikada' udavala, već se još nisam udala. Verovatno jednog dana hoću.“

„A možeš da voziš kamion i posle rata. Možda si pronašla poziv za sebe.“

„Šta je s tobom, kad počinješ da letiš?“, upita ona, krijući zabrinutost iza njihovog stalnog zadirkivanja.

„Uskoro. Ne mogu da dočekam da bombama sravnim Nemce.“

Vilijam je već leteo po zadatku. Braća su se oduvek žestoko nadmetala, ali je Vilijam imao više iskustva od Džefa kao pilot.

Lepo su se proveli, kao uvek, i Džef ju je posle večere odvezao do prenoćišta. Već su se primenjivala sva pravila zamračenja, i prozori su bili zastrti. Dizala su se skloništa. Kako su se najavljivali ratni propisi i uslovi, London je vrveo od aktivnosti i mladih ljudi u uniformama. Još se nije racionisalo s hranom, ali ih je Ministarstvo za hranu već opomenulo da će se u januaru početi od šećera, maslaca i slanine. Svi su znali da će se život drastično izmeniti, ali ipak još nije. A za praznike će obroci ostati uglavnom uobičajeni.

Dok su se vraćali do Aleksinog konačišta, Džef je upozori na opasnost od ljudi koji bi na brzinu pokušali da iskoriste mlade, nevine žene i da to može prouzrokovati trudnoću i polne bolesti. Aleks se na to nasmeja i reče:

„Mama nije spomenula ništa od toga kad sam odlazila od kuće.“

„Previše je pristojna. Ona verovatno i ne misli da treba, i da si ti previše dobro vaspitana da bi se ružno ponašala.“ On je pogleda ozbiljno, bratski.

„A ti misliš da nisam?“ Ona podiže obrvu.

„Znam muškarce. I da se zaljubiš u nekog neotesanog kretena, on bi te mogao nagovoriti na nešto što bi žalila.“

„Nisam glupa“, reče ona, blago uvređeno.

„Samo ne bih želeo da ti se nešto desi. Nikad nisi živela u gradu, niti sretala ljude kao što su ovi koje ćeš sad sretati. Mogu biti prilično smeli“, upozori je on opet, odlučan da zaštiti svoju sesticu.

„Kao i ja“, samouvereno odvrati ona.

„Pa dobro, samo zapamti, ako ostaneš trudna, ubiću te... i slomila bi našim roditeljima srce.“

„Neću učiniti ništa slično“, odgovori ona, zblanuta da on to može i da nagovesti. „Došla sam ovamo da radim, ne da nađem nekoga niti da odlazim u barove i pijam se.“ Ona je znala neke devojke iz svog prenoćišta što su očijukale sa svakim vojnikom koga bi srele. Nije to ličilo na nju. „Možda je trebalo da se prijavim u vojsku, ili u Kraljevsko vazduhoplovstvo kao ti i Vili. Razmišljala sam o tome. Možda na kraju i hoću.“

„Već dovoljno činiš“, reče on, s toplim izrazom lica. „Ljudi lepo pričaju o Prvoj pomoći, a mnogo šta od toga čime se bavite nije samo nega. Ima tu i napornog rada. Samo pazi da te ne isteraju“, opet je počeo da je zadirkuje, „zato što odgovaraš nastavniku ili nadređenom, ili tako nešto. Znam kako ti to umeš!“

„Pazi ti šta ti radiš, i nemoj da te Nemci dohvate pre nego ti njih“, pripreti mu ona. Zagrljše se, i on ode ostavivši je ispred konačišta. Trebalo je da bude u bazi do ponoći, a imao je da se vozi donde.

Bila je zadovoljna što ga je videla. Nedostajala su joj braća, a i roditelji, ali je bila srećna ovde u Londonu dok se obučavala da bude od koristi. Nije mogla dočekati da počne. Obuka joj se uskoro završavala i bila je ponosna što je deo ratnih napora, iako se pitala treba li učiniti i više. Oba brata su joj bila u Udarnoj eskadrili Kraljevskog vazduhoplovstva, i leteće u misije bombardovanja Nemačke. Izviđačke misije su počele ubrzo po objavi rata, i Aleksin kamionet ili ambulantna kola činila su se vrlo slabashnim delovanjem u odnosu na dramatični doprinos njene braće. Ali bar ne sedi kod kuće u Hempširu, govorila je sebi.

Za večerom su ona i Džef razgovarali o tome da odu kući za Božić. Sve troje su dobili odsustvo i Džef je rekao da bi im to mogla biti poslednja šansa. Bili su uzbuđeni zbog toga, a i drugi iz Džefove komande su kretali kući. Nadređeni su bili popustljivi prema njima za ovaj prvi ratni Božić. Bilo je to nešto čemu su se mogli radovati. Dosad u ovom ratu nije bilo nekih

važnih dejstava, ili ih je bilo malo. Uglavnom se pripremalo i planiralo za ono što dolazi. Dobrovoljno su se prijavili i Kanađani, Australijanci i Amerikanci. U Aleksinoj grupi bile su čak dve Kanađanke i jedna Austalijanka. Aleks se dopadalo što ih je upoznala. Činile su se mnogo slobodnije i nezavisnije od Engleskinja koje je Aleks znala, i ona im se divila.

Kad su Aleks, Vili i Džef stigli u Hempšir uoči Božića, sve se činilo isto kao i prethodnih godina. Krajolik je bio miran. Jedina promena bila je u tome što zbog pravila o zamračenju nisu mogli kroz prozor da vide kako u domovima blistaju svetla sa okićenih jelki, niti izloge prodavnica u gradovima. Na izlogu prodavnice u Lindherstu, njihovog omiljenog mesta za kupovinu, videla se unakrsno nalepljena traka zarad zaštite od pucanja. Uvedena je štednja goriva, tako da ljudi nisu mogli da putuju kod udaljenih članova porodice. Ali hrane je bilo u izobilju i božićne proslave su organizovane kao i pre. Restorani i hoteli su bili puni. Ljude je savladalo svečano raspoloženje uprkos ratu.

Stotine hiljada dece poslato je iz Londona u porodice širom zemlje i vlada je obeshrabrivala njihovo slanje nazad u London za praznike, podstičući domaćine da zadrže goste u unutrašnjosti, pošto mnogi ne bi želeli da opet napuste svoje roditelje kada jednom dođu kući. Iz istog razloga, roditeljima je rečeno da ih ne posećuju. A još kako se putovanje železnicom moralo svesti na najmanju moguću meru, pridošla deca morala su da se pomire s prvim Božićem bez roditelja. Viktorija i njeni pomoćnici bili su odlučni da im to vreme prođe u veselju.

Vikamovi su se potrudili da zabave decu kako bi im Božić bio zaista poseban. Viktorija i devojke zadužene za brigu o deci isplele su ili kupile poklone za sve. Sama Viktorija je ostajala do kasno u noć da napravi među svakom detetu. Aleks joj se

pridružila čim je stigla i pomogla da završi igračke tako što je medama vezala sjajnocrvene trake oko vrata. Viktorija je svoji deci isplela po džemper. Ona je, kao i skoro svaka žena u zemlji, plela stalno, i pratila sva vladina uputstva kako da uštedi na odeći. Ograničavanje je bilo poželjno, ali ne nasilno uvođeno.

Vikamovi su večeru pravili u dva termina: prva se održavala ranije, za decu, kad su im podeljeni pokloni i kad su oduševljenom ciklom dočekali mede. Začudo, svi su džemperi bili baš kako treba, mornarskoplavi za dečake i crveni za devojčice, a svako od njih je dobio i slatkiše iz Lindhersta. Kasnije se na večeri u trpezariji okupila porodica. Obukli su se svečano, u večernje haljine ili odela s crnim kravatama, kao i obično za tu priliku. Razmenili su poklone, pažljivo odabrane. Viktorija je ćerki isplela ružičasti džemper od angore i dala joj svetloplave safirne minduše, da joj se slažu s bojom očiju. Poklone su otvarali u ponoć posle večere. Aleks je u Londonu majci kupila jednu od onih modernih velikih tašni, zgodnih za njene knjige za nabavku ili čak i pletivo. Te su tašne postajale omiljene u Londonu, i beše to jedna od prvih zapaženih modnih izmena za vreme rata.

Na sâm Božić Aleksina porodica se zgranula zbog drugog detalja, kad se na božićnom ručku Aleks pojavila u pantalonama, koje su isto bile najnovija modna ludost Londona. Braća su joj bila zgrožena, a roditelji zatečeni.

„Šta je ovo?“, upita Vilijam sa očitim neodobravanjem, kad je pred ručak ušla u dnevnu sobu. Tog jutra je bila na jahanju i jedva je stigla na vreme da se presvuče. „Je li ti to deo uniforme?“

„Ne, nije“, reče ona nepokolebljivo. „Nemoj da si tako staromodan. Svi ih već nose.“

„Treba li onda ja da obučem haljinu?“, upita on.

„Samo ako to želiš. Pantalone su udobne i zgodne. Gabrijela Šanel ih u Parizu nosi već nekoliko godina. Vrlo su moderne. A osim toga, i vi ih nosite, što ne bih i ja?“

„Možeš li da zamisliš mamu u pantalonama?“, zapita on kao da mama nije u prostoriji. Njihov otac se nasmeja.

„Nadam se da ih neće nositi. Ona izgleda lepo obučena kao inače.“ On tad toplo pogleda svoju ženu. „Ako Aleks želi da isproba novu modu, može to i ovde. Nikom ne nanosi štetu“, odvрати njihov otac širokogrudno, zbog čega se Vilijam uznemirio, a Džef nasmejao.

„Ovo ti je dobro, Aleks. Viliju treba malo razmrdavanja“, dodade Džef. I on je imao novu frizuru. Aleks je dugu plavu kosu savila u punđu umesto da je uplete kao što je činila od malih nogu. Na čelu je imala glatku široku loknu, i samo je nanela jarkocrveni ruž, što je isto bila novost. Posle tri meseca u Londonu, izgledala je odraslije i prefinjenije, i čak još lepše.

„Zato žene nose uniforme“, nastavio se Vili „da se ne bi pojavljivale u ovakvom smešnom izdanju. Pantalone su za muškarce, haljine i suknje za žene. Aleks je tu nešto pobrkala.“ Vilijam je još nepopustljivo odbijao da to prihvati. Bio je konzervativniji od mlađeg brata.

„Nemoj da si takav bandoglavac“, grdio ga je Džef, i Vilijam konačno popusti i okrenu se uživanju u fazanu i guski. U uglađenoj atmosferi njihove trpezarije, s porodičnim portretima koji su ih nadgledali, bilo je teško zamisliti da je rat u toku. Jedina upadljiva razlika za njihovim stolom bila je u tome što su svi mladići otišli u vojsku, pa su večeru služile sobarice, što bi pre rata bilo vrlo neprilično. Sad je to bilo neophodno. Sve su se žene kao volonterke bavile nečim u okolnim gradovima, ili su pristupale različitim civilnim organizacijama. Svi su nekako doprinosili ratnim naporima, ali na miran dan kao što je Bo-žić ništa se od toga nije primećivalo, izuzev što su prozori bili

zastrti i zamračeni. Božićno drvce je blistalo u dnevnoj sobi i deca su ga još prethodnog dana videla. Bila su zadivljena koliko je visoko i kako raskošno okićeno svim predivnim ukrasima koje je porodica koristila već godinama, sa antiknim anđelom na vrhu.

Posle ručka prošetali su se izbegavajući da pominju rat. Ništa se novo niti dramatično nije desilo od septembra, osim što je nemački bombarder *hajnel He-111* oboren iznad Engleske krajem oktobra. Winston Čerčil je neprestano otvoreno govorio o onome što će tek doći.

Ali dok su se šetali po svom imanju, Vikamovi su razgovarali o lokalnim novostima. Momci su se stalno lako zadirkivali pošto behu odmakli napred, a i Aleks im se ubrzo pridružila, nakon što je najpre malo vremena posvetila roditeljima. Viktorija je uživala što su deca s njima u Hempširu, iako je priznavala da tolika mala deca znače mnogo posla i odgovornosti. Zasad joj ipak nisu zadavala poteškoće i nisu tugovala za domom kao u početku.

„O čemu pričate vas dvojica?“, upita Aleks Vilija i Džefa kad ih je sustigla, i dalje u pantalonama koje su tako razbesnele starijeg brata.

„O brzim avionima i lakim ženama“, Džef sa širokim osmehom pecnu sestru.

„Da vas onda pustim da nastavite?“, zapita ona.

„Ma ne. Ponašao li se pristojno tamo u Londonu?“

„Naravno“, odgovori ona, sećajući se Džefovog saveta. A tako je i bilo. Okupirali su je dobrovoljni rad i zadaci koje je dobijala, uglavnom vožnja. Bila je odgovorna, pouzdana, i dobar vozač. U Hempširu je to radila godinama, još otkad ju je jedan štalski pomoćnik naučio da vozi kad je imala sedamnaest. „Da li se vas dvojica ponašate pristojno?“, upita ona braću, na šta Vilijam klimnu glavom dok je Džef malo oklevao.

„Neću s mlađom sestrom razgovarati o svom ljubavnom životu“, reče on smejući se, i svi prevrnuše očima.

„Ne hvališi se“, odvrati Aleks i Vilijam se zasmeljui.

„Pre će biti o svom izmaštanom životu. Koja bi se žena spe-
tjala s njim?“

„Mnoge bi“, samouvereno izjavi Džef i pojuri ih oko istog
drveća oko kojeg su se igrali kao deca. Bilo je nečeg tako umi-
rujućeg i obnoviteljskog u tome što borave u Hempširu. Svi su
ga voleli. Aleks je mislila da je dosadan dok je živela ovde, ali
sad kad je u Londonu, dolazak kući joj je bio kao dar, a i svima
njima.

Roditelji su ih gledali kako se ganjaju kao deca i smešili se.
Bio je to prisan prizor, i Edvard obgrli Viktoriju oko ramenâ.
Na tren ju je obuzeo strah dok ih je gledala, nadajući se da će svi
biti dobro, i Edvard nasluti o čemu njegova žena razmišlja. „Biće
oni dobro“, šapnu joj on, i ona klimnu glavom, suznih očiju.
Strah joj se stegao u grlu kao pesnica. Nadala se da je u pravu.

Odšetali su nazad do kuće kad je počelo da se smrkava, pa
odoše da obiđu decu, koja su divno provela dan u igri s devojkâ-
ma koje su ih čuvala. Jedna učiteljica je takođe ostala s njima,
pošto njeni sinovi nisu za Božić došli iz svoje daleke baze. Deca
iz Londona bila su blagoslov za sve njih.

Vilijam je prvi otišao, trećeg dana posle Božića. Morao je da se
vrati u bazu. Nije smeo da im kaže zašto. Džef je otišao jutru,
uči samog dočeka Nove godine. Imao je nešto isplanirano u
Londonu za tu noć i pošao je ranim jutarnjim vozom. Pošto je
zahvalio roditeljima i poljubio sestru, obećao je da će je uskoro
opet voditi na večeru u Londonu.

Aleks je otišla prvog dana nove godine. Uveče joj se završavalo odsustvo. Majka ju je privukla u zagrljaj i onda pogledala kćerki u oči.

„Čuvaj se, gospodin Čerčil kaže da će uskoro biti gusto.“ Viktorija mu je verovala.

„Biću dobro, mama. Obučili su nas za svašta, a svuda su i skloništa sad, s nadzornicima pripremljenim da sve sprovedu pod zemlju kad se začuju sirene.“ Viktorija klimnu glavom, suznih očiju. Bio je to dragocen Božić za sve njih, a molila se da im ne bude i poslednji. U mirnom Hempširu, bilo je teško poverovati da je zemlja u ratu, i nije mogla podneti pomisao da će joj deca biti u opasnosti te da bi nekog od njih mogla izgubiti.

Aleks je ponovo zagrlila, a onda je mahala kad ju je jedan od starih farmera povezao na stanicu. Roditelji su stajali ispred doma njenog detinjstva i odmahivali, a dečica iz Londona behu istrčala i okružila ih, te Aleks vide kako majka jednom dečaćiću razbarušuje kosu s nežnošću koju je Aleks kod nje volela. Znala je da će joj se ta slika urezati u pamćenje i biti s njom kud god da krene. Kad je kuća nestala s vidika, osetila je uzbuđenost što se vraća u London, gde je bilo središte svih događaja. Jedva je čekala. Mahala je i starom farmeru kad je ušla u voz, i koji minut kasnije vagoni su se lagano zakotrljali, a stanica u Lindherstu nestala je iz vidokruga.